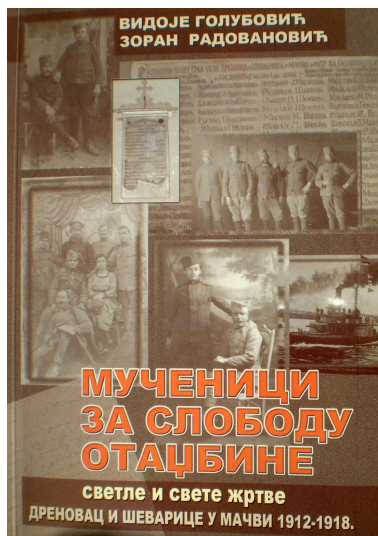

ПРИКАЗ КЊИГЕ „МУЧНИЦИ ЗА СЛОБОДУ ОТАЏБИНЕ“, ВИДОЈА ГОЛУБОВИЋА И ЗОРАНА РАДОВАНОВИЋА

Никола Тошић Малешевић*

Министарство одбране Републике Србије, Универзитет одбране у Београду, *Војно дело*

Мученици за слободу отаџбине, Видоје Голубовић и Зоран Радовановић, Удружење ратних добровољаца 1912–1918, њихових потомака и поштовалаца, Београд, 2011, 200 страна

Историчар др Видоје Голубовић, научни сарадник у Институту за међународну политику и привреду и председник Удружења ратних добровољаца 1912–1918. њихових потомака и поштовалаца, и Зоран Радовановић, учитељ у Основној школи „Ната Јеличић“ у селу Дреновац код Шапца, издали су, 2011. године, монографију под називом *Мученици за слободу отаџбине, светле и свете жртве. Дреновац и Шеварице у Мачви 1912–1918*, у којој аутори представљају *Поменик* који је, 29. фебруара 1928. године, написао и приредио дреновачки парох прота Јаков Јосиф Чупић. У њему се налазе спискови лица из села Дреновац и Шеварице код Шапца која су погинула, помрла или нестала у Првом балканском рату (1912–1913), Другом балканском рату (1913) и Првом светском рату (1914–1918).

При писању ове монографије аутори су користили одређену литературу и историјске изворе. Од литературе коришћена су дела: Марко Павловић, *Веронаука и вероучитељи у Шапцу са посебним освртом на Шабачку гимназију*; Милисав Секулић, *Дринска дивизија*; Марко Павловић, *Цркве архијерејског намесништва поцерског*; Борисав Челиковић, *Први светски рат: Прича о јунаштву, мучеништву и слави једног народа*; Зоран Радовановић, *Поклонимо се до земље (војне биографије оца и сина из ослободилачких ратова Србије почетком XX века)* и др. Од историјских извора, поред поменутог *Поменика* Јакова Јосифа Чупића, коришћен је и *Летопис цркве дреновачке у Мачви – II део* од истог аутора; казивање капетана Живана Ј. Кезића, последњег старешине Сремског добровољачког одреда о борбама у Београду почетком и средином октобра 1915. године, објављено 1919. године у *Београдским општинским новинама* бр. 19-20; документ из Архива Србије под називом *Списак рођених, венчаних и умрлих лица Срба – избеглица 1916. и 1917. и 1918. године на Корзици у Француској*, који је, такође, израдио прота Јаков Јосиф

* Аутор је спољни сарадник *Војног дела* и самостални истраживач – мастер историчар.

Чупић, док се налазио у избеглиштву на Корзици, где је био старешина српске избегличке цркве у граду Бастија и др.

На почетку монографије налазе се садржај, пригодна посвета палима из Дреновца и Шеварица и предговор рецензента књиге, проф. др Павла Ковачевића. После предговора следи увод двојице аутора и краћа биографија проте Јакова Јосифа Чупића. У главном тексту представљен је први део *Поменика* проте Јакова Јосифа Чупића, у којем се може ишчитати именик погинулих из Дреновца у Првом балканском рату (1912–1913), Другом балканском рату (1913) и Првом светском рату (1914–1918), затим списак *Солунаца* који су преживели повлачење кроз Црну Гору и Албанију, боравили на Крфу, ратовали на Солунском фронту и вратили се живи у село. Ту је и списак Дреновчана који су избегли из Србије, преко Црне Горе и Албаније, и живели у избеглиштву у Француској, до завршетка рата. Након тога, аутори су представили *Списак рођених, венчаних и умрлих лица Срба – избеглица 1916. и 1917. и 1918. године на Корзици у Француској* (документ из Архива Србије) Јакова Јосифа Чупића. Одмах затим, обрађена је допуна првог дела *Поменика* који садржи списак Дреновчана одведених у заробљеништво у Аустроугарску који су, срећом, преживели рат и вратили се у село. Такође, др Видоје Голубовић и Зоран Радовановић написали су и краћу биографију Васе Станковића званог Андолија, Рома из Дреновца, виолинисте који је био један од великих заговорника српске националне идеје због које је био интерниран од стране аустроугарских окупационих власти. Преживео је интернацију и вратио се у Србију по завршетку Првог светског рата. У другом делу *Поменика* проте Јакова Јосифа Чупића говори се о селу Шеварице. У њему се налазе имена погинулих и умрлих становника села Шеварице у Првом балканском (1912–1913) и Другом балканском рату (1913) и Првом светском рату (1914–1918). Ту је и списак погинулих и побијених војних обвезника из Шеварица у периоду од 1912. до 1918, као и списак *Солунаца* из овог села који су преживели повлачење српске војске кроз Црну Гору и Албанију, боравак на Крфу и ратовање на Солунском фронту и вратили се својим кућама.

У овој монографији аутори су представили село Дреновац у Првом светском рату. Пренели су одломак из књиге Стевана Јаковљевића *Српска трилогија – Деветсточетрнаеста* о борбама српске и аустроугарске војске у Дреновцу, као и две песме Слободана Живојиновића: *На Дреновцу* и *Чевртија*. Описани су и сусрети једног од аутора, Зорана Радовановића, са потомцима оних становника Корзике који су примали избегле Дреновчане и друге српске избеглице у своје домове током Првог светског рата.

Иако ова књига обрађује локалну историју, ипак се може рећи да представља значајну вредност. Кроз судбину Дреновца и Шеварица, два села код Шапца, може се ишчитати тешка историја српског народа у балканским ратовима и Првом светском рату. Страдања народа ова два места су и страдања целог српског народа, јер се сличан образац понављао широм Србије, у сваком њеном месту, селу и граду.

После главног текста монографије следи поговор двојице аутора и рецензија монографије коју је написао проф. др Павле Ковачевић. Затим следи списак коришћене литературе и историјских извора и подаци о ауторима. Монографија је веома добро технички опремљена. Садржи велики број фотографија личности, одликовања, историјских докумената и предмета. Њено издавање помогло је Министарство рада, запошљавања, бораčkih и социјалних питања Републике Србије. Штампана је у 300 примерака, а извршни издавач је Штампарија манастира „Градац“ из Београда.